

mali Turki na njegov grob. Bil je vnet za čast in slavo svojega naroda, in imel je trdno vero v preroka.

Urhan izroči po očetovi smrti svojemu bratu nalogu, da vredi državo in ga naredi vezira. Veziri so imeli v poznejih časih skoraj vso vlado v rokah; bili so skoraj mogočnejši ko sultani sami. Posebno so bile Urhanu denarne zadeve pri srcu; on je bil prvi, ki je Turkom dal denarne postave. Da bi vojna zgubila vsaj nekoliko svoj nomadni značaj, zato jo vredi vse drugače, kakor je bila do njegovega časa. Pridá ji in ustanovi janičare. Janičari so bili poturčeni krščanski otroci, odgojeni v kosarnah, in so namestovali turške pešce. Oni so mnogo pripomogli k razširjanju turške oblasti, kajti bili so neznano srčni, pa tudi strašno krvoželjni.

Prijateljstvo z grškim cesarjem ni imelo dolzega obstanka. Kdor prepira išče, najde ga kmalu in tako je bilo tudi pri Urhanu. Že dolgo je gojil v sebi željo pridobiti si kaj zemlje v Evropi; al do zdaj mu to še ni bilo mogoče. Leta 1345 ga pokliče grška cesarica Ana na pomoč svojemu sinu Ivanu Paleologu zoper Kantakucena s ponudbo, da sme vse ljudi Kantakucenove, kolikor jih vjame, v sužnost odpeljati. Urhan res pride Paleologu na pomoč, a ne za dolgo časa. Kantakucen previdi namreč, da s časom bi mu utegnil Urhan še veliko bolj nevaren biti, kakor do zdaj, in tedaj sklene, da si ga pridobi za prijatelja. Dá mu v ta namen leta 1346 svojo hčer v zakon in Urhan mu pošlje 10.000 vojakov na pomoč zoper Srbe. Komaj je prišla turška vojska v zvezi z grško do utrjenih sotesk pri Kristopolu, ko jo zapustí in jame ropati po bližnjih mestih. Druga vojska z 20.000 možmi, ki jo pošlje Urhan Kantakucenu, da bi pregnal Srbe iz Makedonije, ostane le malo dni v Evropi, in potem jo pelje Urhanov sin Sulejman, kakor mu je bil oče skrivaj zapovedal, nazaj v Azijo leta 1349. Leta 1367 vzame Urhan mesto Kalipoli, in s tem postavi temelj turški državi v Evropi, kajti to sicer malo mestoce bilo je ključ v Evropo. Urhan sam ni bil sicer nikoli v Evropi, kajti prepustil je bil vsa opravila tukaj svojemu sinu, kateri je pa že leta 1358 nesrečno smrt storil. Očetu je prizadjala smrt sina njegovega toliko žalost, da se odpové vladi in že čez 2 meseca potem umrje 75 let star. Na prestol prišel je zdaj njegov sin Murad.

Misliti bi se utegnilo, da je Urhanova smrt saj nekoliko zadrževala turške napade, pa temu ni bilo tako. Leta 1361. pride Murad v Evropo. Ko se je bil polastil že več trdnjav bizantinskega cesarstva, udari jo na Adrianopol, ki je bil za Carigradom glavni steber že onemoglemu cesarstvu. Po dolgem in krvavem boji se vdá mesto. Murad sam se vrne v Azijo in prepustí vsa opravila v Evropi svojima vojvodoma Dalašhinu in Evrenu. Prvi razširja turško oblast proti severu, drugi proti jugu. Filipopol in druga mesta padejo sovražniku v roke brez brambe, al vsaj po kratkih bojih. Reva je velika po deželah, al na bizantinskem dvoru se malo zmenijo za to. Saj nimajo — tako si mislijo — bogati zakladi teh mest za njih nobene veljave, ter jih prepusté sovražniku, zadovoljni, da pustí glavno mesto pri miru.

Turška moč je bila zdaj v Evropi že tolikošna, da ji bizantinsko cesarstvo ni bilo več kos; vse krščanstvo bilo je v nevarnosti. Pa ravno v tem času nahajamo na donavskem in savskem pobrežji narode, ki so ko trden zid branili turškim vojskam naprej. Pokazati se je moralo, kdo da bo odjenjal: ali islam ali krščanstvo? Murad previdi, da tukaj je treba zdatne moči, da predere trdno mejo, ki so mu jo delali južni Slovani in Vlahi, in ki se je stezala od jadranskega do

črnega morja. Bili so ti narodi močni že po samem, tedaj toliko bolj po tem, ko so se bili združili zoper sovražnika. Ko so si bili Turki že prisvojili Filipopol, podá se grški poveljnik k srbskemu vladarju Urošu prosit pomoči. Uroš sam premalo močan, se združi 1363. leta z ogerskim in bozniškim kraljem in knezom valaškim in v kratkem času se podá močna vojska proti Adrianopelu, kjer je bil tačas glavni oddelek turške vojske. Turški poveljnik pošlje hitro sporočilo Muradu, da naj mu kaj pomoči pošlje, ker drugače ne bo mogel ubraniti mesta. Zvezniki so imeli še komaj 2 dni do Adrianopela. Ker Muradu ni bilo mogoče poslati pomoči svojemu vojvodu, zato ta sklene udariti na Srbe, kajti zdaj se mu je zdelo vse eno, ali čakati mogočne nasprotnike v mestu ali jim iti naproti. Ko zve od ogleduhov, da je v srbskem taboru vse dobre volje in brez skrbi, prime s svojimi vojaki od 4 strani Srbe in sicer tako nepričakovano, da še ne utegnejo vrediti se in odbiti turški napad. Le malo se jih reši, veliko jih potone v bližnji reki Marici, in druge, kar jih ni bilo smrt storilo, odpelje ljuti sovražnik v sužnost. Brezskrbnost je pokončala močno vojsko.

(Dalje prihodnjič.)

Dopisi.

Iz Gradca 21. sušca. Včeraj so pri Judenburgu prvokrat začeli na štajarski zemlji kopati železnico Rudolfovo. Mojster Zearo je začel svoj kos dela. Štajarska stavi veliko dobrega upanja na to železnico.

Iz Maribora — se „Danici“ piše sledeče: Ko so izdali mil. knezoškof pastirski list, v katerem povdarjajo, naj bi se ne ločila cerkev od šole, začnejo tamošnji „kulturonosci“ podpisovati v svoji kazini brzo peticijo, naj bise otela šola iz verig cerkve! Skorej v istem času primeri se dogodba, — dobra ilustracija k ovi demonstraciji, — ktere iz vzrokov dostojnosti omeniti ne smem, ki pa ni le nekristjanska, ne le nečloveška, ne le živinska, ampak tudi: vražja! Dokaz nam je, kam spravi človeka „kultura“ brez vere! Bog nas je obvari!

Blizo Kolpe. — Kakor povsod, je bila tudi v mestu črnomaljskem za kmečke občine volitev deželnega poslanca. Šešlo se je 55 volilcev (le 3 ni bilo), vsi so trdni stali kakor skala v edini misli, da volijo poprejšnjega svojega poslanca g. Kramariča. Bil je izvoljen s 54 glasovi. Vnovič so pokazali beli Kranjci, da so možaki, ne pa petelini na strehi, ktere zasučé zdaj ta, zdaj drug veter. Kar za pravo spoznajo, tega se tudi neustrašljivo držijo. Neizrečeno se jim je prigovarjalo, naj volijo gospoda iz M., ki je v zadnjem deželnem zboru stal v vrsti tiste stranke, ki je bila národnim zastopnikom nasprotna. Pa ni šlo; žalostno je g. propal, ne enega glasa ni dobil, zato je pa tudi rekel nekemu volilcu, da je prišel tisti dan le svojo kobilo v Č. podkovat. Ali imajo Črnomaljšani res tako izvrstnega kovača, da iz M. gonijo konje k njemu kovat, tega ne vem. Poslanec „in spe“ mora to vedeti! Posebno si je pa predstojnik v Č. prizadeval za-nj. Vsakemu volilcu je menda šel naproti, ga že na deset korakov pozdravljal in mu priporočal, naj gotovo voli gosp. Z. Tisti dan se še črnomaljskim mestnjanom ni dovolilo, da bi kje na ulicah smeli stati; kdor ne bi ubogal z lepo, temu bili bi žandarji pot pokazali. To se je tudi zgodilo. Za Boga svetega! Je li to prosta volitev? ali ni to terorizem? — Zdaj pa k volitvi. Volitev je bila mirna in tiha. Kar se je pa na koncu volitve govorilo, naj zvé svet. Vpričo mnozih spoštovanih volilcev, posebno pa 2, se je lepi slovenski jezik imenoval „gottverfluchte Sprache“ od gospoda, ki celó ni

zmožen, da bi o njem sodil! Slišalo se je, da vsi v dež. zboru nič ne veljajo, da duhovščina ljudstvo šunta, da „Novice“ laži trosijo med ljudi, da se ruski denar trosi med ljudi in še drugih nesramnih reči več, ki si jih le hudobna strast izmisliti more. Al naletel je oni gospod na nekega obče spoštovanega gospoda, čegar zasluge sama vlada priznava in po vrednosti ceni, kajti odgovoril mu je na vsa natolcevanja, ktera so merila na duhovščino in slovenski narod, da, če bi „centralni volilni odbor“ tudi angela z nebes priporočal, on bi ga ne volil, ker ljudstvo ni pozabilo tistih grdih besed, ki so se čule o „svetinjah“ itd. iz poprejšnjega deželnega zbora. Moške so bile to besede! Lepo je pa bilo čuti, ko so tudi volilci potrdili besede, ktere so se odgovorile na omenjena natolcevanja, ker sami volilci so se potegnili, da naš jezik ni tak, kakor je bilo od zgorej rečeno, ampak jezik naš je mil, lepo doneč; vsi so tudi potrdili, da ne narodni poslanci, ne duhovni niso zoper cara in državo, ampak vsi le želijo iz srca, da bi se država modro vladala po možéh, ktere si presvitli cesar za svoje svetovalce izvolijo. Da strast človeka res dalječ prižene, kazalo se je tudi v tem, da je oni gospod ob 9. uri zjutraj 3 šolske gospode, ki so z dvema mestjanoma na ulicah stali, v šolo podil; al tudi tū je na odkritosrčnega gospoda naletel, ki se mu je dobro odrezal, rekoč, da on je za šolo odgovoren in da se šola ob 10. uri začne; pri mestu pa ima menda le g. župan prvo besedo. Iz vsega se pa lahko previdi, da se je v sedanjih volitvah le na nedolžno, ubogo duhovščino merilo, tako rekoč, v obraz bi jo bili kmalu zapljuvali. Kar je odveč je odveč! Duhovnom, ki so upravičeni volilci, ni dovoljeno pošteno delati za pošten izid volitev; drugim je pa dovoljeno z denarom volilce podkupovati. Pa ljudstvo že zná, komú je verjeti, komu ne; kmet dobro zná, kdo je za-nj, kdo zoper njega; to se je vnovič pokazalo, in če bo treba, še en pot se bode. Vkljub vsem tem žalostnim prigodkom je zmagala domovina, zmagal slovenski narod; če so tudi v nekterih mestih propali domačini, slavno so propali, ker k zmagi unih je pomagala le sila birokratizma. Tedaj živila domovina, živil narod slovenski!

Iz Starega trga pri Poljanah. — S solzami v očéh dajem vsem znancem in prijateljem naše Domiceljeve hiše po „Novicah“ na znanje, da nas je spet huda nesreča zadela: brata Janeza ni več! Zvečer na praznik Marijnega oznanenja je po hudi prsni bolezni previden s sv. zakramenti v Bogu zaspal. Rajnki se je marljivo učil, ostre izpite za profesorstvo na zgornji gimnazii, med njimi tudi izpit iz stare in nove slovenščine z odliko prestal in tudi kot suplent na cesarski tržaški gimnazii lansko leto tako izvrstno se obnašal, da ga profesorji in dijaki prehvaliti ne morejo. Zraven tega je bil ravno tako, ko pokojni brat France, iskren Slovenec; ž njim sva si najraje v staroslavni cirilici dopisovala in iz vsega njegovega djanja in nehanja je bilo lahko posneti, da bi bil v kratkem času ne samo izvrsten slovenski profesor, ampak tudi znamenit slovenski pisatelj in zgodovinar postal, ker znanstveno preiskovanje dozda skoraj čisto zanemarjene zgodovine naše, je njegovo največje veselje bilo. Ali nemila smrt nam ga je pobrala, ko je bil komaj službo nastopil, za ktero se je revež s toliko marljivostjo celo svoje življenje pripravljal. Ž njim je zgubila naša hiša svojega ljubljence, dijaki svojega izvrstnega učitelja in narod slovenski učenega in gorečega rodoljuba. Žalost za njim je tolika, da se ne dá dopovedati. Ako želi kdo izmed njegovih prijateljev in znancev ali kdo drug kaj pripomoči, da bi se njemu in pokojnemu Francetu dostojen spominek napravil, naj pošlje, kar premore, meni v Poljane ali pa naravnost do domu bratu Vekoslavu

D., trgovcu v Zagorji na Notranjskem. Končevaje to žalostno sporočilo priporočam ranjcega Ivana kakor tudi nepozabljivega brata Franceta vsem prijateljem, znancem in dobrotnikom naše hiše v pobožen spomin.

Anton Domicél,

duh. pomočnik v Starem trgu pri Poljanah.

Od novomeške strani. — Š. — Celi list bi Vam danes lahko napisal z nesramnimi rečmi, ki so se 27. sušca godile v Novem mestu pri volitvi deželnega poslanca. Al gnjusi se mi papir mazati s popisom rogovilstva, v katerem sta, in to posebno zoper duhovščino, posebno zvonec nosila purgarja G. in L. Popisal bi lahko prav natanko silovitosti, ki so se pod vodstvom „kulturonoscev“ godile, — kako je nekdo, ki je rdečo zastavo nosil po mestu in Slovence psoval, planil v gostilnico in ondi razsajal ko divjak, in tacega več; al sram me je govoriti o tacihi prigodbah, ki utegnejo po drugih deželah prav navadne biti, od kterih pa se pošteni Slovenec z nevoljo obrne, in če je to morebiti sad nemške kulture, prepuščamo ga radi Nemcem, Slovenec pravi: fej, te bodi!

Pri Št. Jurji pod Kumom 29. sušca. L. G. Tudi mi Kumljani smo se živahnega parlamentarskega življenja preteklih dni vdeležili. 18. t. m. smo se podali v Radeče, kjer je bila volitev izberalcev sv. Kriške občine. Naši ljudje, to je, šentjurski in dobovški farani so res veliko trpeli, ker so jih Radečani močno zdelovali. Kako to: Radečani? Da, da! Radeče so „nemški otok“ v sredi slovenske zemlje! Al Šentjurci in Dobovčani stali so kakor skala za svoje narodne izbiralce. Nasprotni nam revčeki Svibanci še 5 imen niso mogli zapomniti, kajti slehern Svibanec je pritiral svoj listek, na kterega sta jim dva radeška „purgerja“ po 5 imen napisala. Al zmaga je bila naša! — Še bolj viharo je bilo 26. t. m. v Trebnem. Cela knjiga bi se dala popisati o tem kar se je tū godilo. Naj le eno omenim. Neki dobro rejen gospod, ki jo zelo po ribniško zavija, se je na cesti pred zbranimi volilci grozil, da je naše ljudstvo tako „preslepljeno“ in „obdelano“ še celo s kanceljna. Ko ga na to neki duhoven gospod resno prime, naj imenuje tisti kancelj, s kterega je bilo ljudstvo zapeljevano, — ni bilo na to vprašanje nikakoršnega odgovora. Ljudstvo naše dobro pozna 39. §. volilnega reda, po kterem je volitev vsakemu prosta, pa tudi to ve, da cesarski patent od 1. marca ni rekel, da ne smejo prejšnjih poslancev voliti. Ljudstvo je tedaj prav dobro podučeno, — pa se vé, da bi ga marsikdo rad podučil — drugače! In tudi v Trebnem je bila zmaga naša in sijajna. Slava! — Zdaj pa se bo v naših hribih druga politika pričela. Vsa naša pozornost se bo jela obračati na vinske gorice, in na naše polje, in to tem bolj, ker je nekatere kmete lansko leto toča hudo hudo zadela. Letos smo po šentjurski duhovni posadili 80 mladih jablan najzlahtnejših plemen, ktere je gospod vitez Guttmansthal, grajščak na Dvoru, v neki slavno znani drevesnici nakupil, ter jih potem v povzdigo sadjoreje zastonj razdelil. Za ta blagodušni dar, ki so ga nek tudi druge duhovnije prejele, se Šentjurci blagemu gospodu očitno zahvaljujejo.

Iz Kranja 1. apr. — Prihodnjo nedeljo 7. aprila ob 8. zvečer bode v čitalnici „beseda.“ Igrala se bo kratkočasna igra „Zakonska sol.“ Odbor.

Iz Ljubljane. Razun poslancev, ki smo jih omenili v poslednjem listu, da so izvoljeni v deželni zbor kranjski, so izvoljeni še ti-le:

V Črnomlju so kmetiške občine volile z 54 glasovi zopet M. Kramariča, prejšnjega poslanca.

V Kočevju so občine okraja kočevsko-ribniško-laskega volile Luka Sveteca in Petra Kozlerja

(prejšnja poslanca) z 47 glasovi zoper Kromerja in Benedikterja, ki sta dobila 36 glasov.

V mestih in trgih so volili tako-le:

V Ljubljani sta izmed 612 glasov dobila dr. K. Wurzbach 324, pl. dr. Kaltenegger 313 glasov zoper dr. Tomana z 299 in dr. Kluna z 284 glasovi.

V Kranju je izvoljen národní Leop. Jugovic s 107 glasovi zoper vit. Höffern-a z 102 glasovoma.

V Teržicu národní dr. Prevec s 107 glasovi zoper (101 glas) dr. Gauster-a.

V Postojni je izvoljen Obreza s 183 zoper (107 glasovi) bar. Šloisnika.

V Idrii národní Anton vit. Gariboldi z večino 6 glasov zoper Dežmana.

V Novem mestu dr. J. Suppan z večino 3 glas. zoper L. Ravnikarja.

Mesto Kočevje Jan. Kozlerja z 44 glas. zoper 40 Fr. Sovana.

Kupčijska in obrtnijska zbornica je namesti svojih prejšnjih poslancev Jan. Horaka in Jož. Debevca, ki sta se pred volitvijo sama odpovedala poslanstvu, enoglasno volila dr. Tomana in dr. Kluna.

Vélikih posestnikov poslanci so ti-le: baron Oton Apfaltern, grof Coronini, c. k. deželni poglavar v Salcburgu, Dežman, Kromer, pl. Langer, grof Margheri, baron Rastner, Fr. Rudež, dr. Zavinšek, grof Hiacint Thurn. — Národní véliki posestniki se razun enega niso udeležili te volitve.

Število poslancev národnih znaša tedaj 21 proti 15 družih, ki jih ni priporočal národní volilni odbor.

— V saboto ob 10. uri se začne deželni zbor. Ob 9. uri je slovesna maša v stolni cerkvi.

— Počil je glas po mestu, da se snuje v deželnem zboru „Mittelpartei“, to je stranka, ktera ni miš ne tič. Ako kdo morebiti misli, da se kaj tacega namerava med národnimi poslanci, temu povemo, da je ta govorica od konca do kraja — bôsa.

Iz Ljubljane. (Prosta volitev v Ljubljani.) Čudil se je gotovo ves slovenski svet, ko je nenadoma čul novico, da je padla pri volitvah za deželni zbor bela Ljubljana, da sta zmogla kandidata tiste nemške stranke v slovenski Ljubljani, ki se „verfassungstreu“ imenuje tako, kakor „lucus a non lucendo.“ Al čudne so poti, po katerih je dosegla ta stranka zmago, in treba je malo pogledati, kako se je delalo, da se je zgodilo to, česar bi nihče ne bil pričakoval. Da je bil imenik volilcev za to volitev drugačen od prvega, o tem ne govorimo, ker nam ni znano, kako je bil rektificiran. Al agitacije so bile ogromne. Kakor povsod po deželi so delali tudi uradniki na vse kriplje na to, da bise poslanci volili po nasvetu „centralnega“, to je nemškega odbora, tako pa še bolj z zjedinjeno močjo je v Ljubljani vlada po svojih organih delala za kandidata centralnega odbora. Vsi predstojniki so pismeno ali z besedo ukazovali svojim podložnim uradnikom, da gotovo grejo volit, pa da volijo Wurzbacha in Kalteneggerja. Da je res bila taka „komanda“, to je šlo od ust do ust po vsem mestu, in dan volitve se je to prav očitno pokazalo. Prišlo je blizo 140 cesarskih uradnikov, in ne eden izmed njih ni glasoval za narodnjaka naša; ali mnogi niso pač glasovali zoper svoje prepričanje s težkim srcem za nasprotno možé? In taka volitev se imenuje prosta volitev?! Ali taka volitev ne uničuje §. 39. volilnega reda, kateri pravi: „volilci morajo po svojem prostem prepričanju brez vseh sebičnih pristranskih ozirov tako glasovati, kakor po svoji najbolji vednosti in vesti mislijo, da je najbolje za občni blagor. Tedaj to je bila volitev vsacega po njegovi vednosti in vesti?! Če nikoli še nismo verjeli na preseljevanje

duš, bogme! da pri teh volitvah bi se res moralo misliti na „Seelenwanderung“, da je duša viših uradnikov se 27. sušca preselila v niže uradnike, ker vsi so ta dan kazali eno misel, eno vest! — Al tudi reprezentanti centralnega odbora in njih priklonjenci so z vsemi silami delali na to stran; peš so letali, ki so urnih nog, in vozili so se okrog, ki so sicer hromasti in vrtoglavi, da so nabirali volilce za svojo stran in jih tirali v mestno hišo. Rokodelce so strašili, da jim odtegnejo delo, jih spodijo iz hiše itd. In žalibog, dalo se je nekoliko manjih obrtnikov s tem toliko ostrašiti, da so se volitve zdržali. Nekteri volilci izkaznic niso dobili ob pravem času in vsled tega jih niso pustili v volilno sobo, pred ktero je stala cela množica policije. Nastal je bil enkrat hud prepir zaradi enega tacega pripetljeja; kaj se je tu odgovorilo prevzvišenemu gospodu, to je bila od druge strani ilustracija „proste“ volitve. Sploh je vse popraševalo, čemu da je bilo treba — kar nikdar ni bilo — tak policijski aparat nastavljeni pred volitveno sobo mirnih mestjanov? Zmago, ktero so dosegli naši nasprotniki pri tej drugi volitvi 27. u. m., najbolje ilustrirajo številke, ktere kažejo, da v 1. volilnem razredu vključ vsem agitacijam ste bili obé stranki v ravnovagi (60—64 glasov); v 2. razredu, kjer so hišni in drugi posestniki, je narodna stranka bila blizo 70 glasov naprej; tako tudi v 3. razredu za blizo 60; med profesorji in učitelji ste obé stranke imele zelo enako število glasov (22—24), tako tudi med doktorji (8—8); al vseh 140 ces. uradnikov in 18 penzioniranih oficirjev je bilo zoper národna kandidata. Koj drugi dan pisala je „Laibacherica“, da je bilo mesto „zadovoljno“ s tako volitvijo, kajti „inteligencija“ je zmagala. Pač žalostna inteligencija, ako se §. 39. volilnega reda mora prevreči tako, kakor „komandira“ gospod burochef. Ni treba, da bi se dalje spuščali v pretresovanje „Laibach.“ besedovanja, ker omenjene številke same po sebi so vsakemu jasen komentar njenih besed: „treuer Ausdruck der Gesinnungen“, „moralische Bedeutung“ itd. Ako dalje pogledamo velike številke, s kterimi so izvoljeni poslanci od kmečkih občin, in primerjamo celó malo večino, s ktero so v 3 mestih in trgih voljeni bili kandidati centralnega odbora, so pač smešne njene besede, „dass das Volk von Krain den Appell der Opposition nicht im gewünschten Masse entsprochen und dass insbesondere in der Bevölkerung der Städte ein Umschwung statt gefunden hat.“ Kolikšen je ta „Umschwung“ in od kod? — to pač vsak lahko s prstmi zgrabi. Sicer pa „Laibacherici“, ki govori tako rada od „Umschwung-a“, samo le še to rečemo: Mi imamo „Laibacherčne“ liste od 1860. leta pri rokah, ko je narodom avstrijskim bila oklicana oktoberska diploma. Ko je prvi začel Goluhovski po svoji sistemi tolmačiti deželne ustave, ploskala mu je „Laib.“ dobro, dobro Goluhovski! Ko je prišel Schmerling, preklicala je prejšnje „dobro“ in kričala je Schmerlingu slava, pravo! To je bil v enem letu že drugi „Umschwung“ (zasúk). Ko je prišel Belkredi, bil je februarisk patent za fikcijo razglašen, in „Laib.“ se je v tretje drugač zasukala. Zdaj drži Beust državno krmilo v rokah; „Laib.“ je pozabila vse prejšnje dobro- in pravo-klice, in že v četrti metamorfozi se suče. Ako so nji neprenehani „Umschwung-i“ dragi, naj ne sili drugih, da se tudi oni sučejo ž njo, kakor luna, zdaj okoli tega, zdaj okoli unega solnca, ampak da se v vednih premenih samo tega drže, kar po svojem prepričanju in v soglasji z večino narodov avstrijskih mislijo, da je na blagor državni.

— „Laibacherica“ v predvčerajšnjem listu pripoveduje, da so g. Dežmanu vdrugič okna razbili in to

dogodbo adresira v vednost vsem tistim, ki podučujejo narod, tedaj naj ga podučé tudi o omenjeni surovosti. — Ker ta sestavek meri brž ko ne tudi na „Novice“, zato odgovorimo „Laibach.“ le edino to: Kakor „Laib.“, tako smo bili vselej in smo še danes tudi mi in vsi, ki z nami eno pot hodijo, zoperniki vseh taci in enaci ekscesov, in smo jim tem bolj nasproti, čem bolj vemo, da bi našim nasprotnikom le prav voda na njih mlin bila, ako bi policija in sodnija dobila opravila z ljudmi, ki se prav ali neprav štejejo med národne. Ker nam je predobro znana ta prevroča želja naših nasprotnikov, da bi se razuzdanosti tù in tam pripetile, tedaj adresiramo „Laibacherčno“ pismo njej sami nazaj: naj — dokler ni dokazano — kdo je bil ekscedent, tudi ona daje na svojo stran poduke, kajti lahko mogoče je, da bi našega poduka v slovenskem jeziku oni ne razumel, ki okna razbija, in bi se mu tedaj nauk moral dati v nemškem jeziku. Kar smo doživeli lansko dogodbo z nedolžnim Pustom v Pragi, se nam nič več ne zdi nemogoče!

— (*Iz občnega zbora pomočnega društva za obrtnike 24. marca.*) V začetnem govoru je predstojnik gosp. Janez Horak z jasno besedo popisal stan tega društva, ki je že 11 let dobrotnik in pomočnik manj premožnim obrtnikom in rokodelcem, katerim, brez vtabulacij ali zastáv, le na poštenje denar posoja, vrh tega pa tudi po svoji moči podpira obrtniško šolstvo. Če tudi je lansko leto s svojimi vojskami in kugami zelo pobilo kupčijstvo in obrtnijstvo, vendar je društvo 490 novih posojil svojim udom dalo, 470 pa posojila podaljšalo, in tako v vsem skupaj lansko leto za 170.971 gold. svojim udom podpore dalo. Ker vsaka živa duša vé, da so časi sila težavni in da ljudem denarja manjka kakor nikoli popred, ni tedaj čuda, da je društveni zálog (reservefond) se za 329 gold. zmanjšal in da zdaj namesti 5000 gld. znaša 4670 gld. To se je prav lahko zgodilo, ker je društvo lani nekoliko zgube trpelo pri svojih dolžnikih, in ta zguba se je morala po društvenih pravilih povrniti iz prihranjenega zalóga; nekoliko pa je tudi v tem ta zalog prišel na manjše dohodke, ker se je plačilo za kapitalne vloge za pol odstotka povikšalo. Gospod predstojnik po pravici obžaluje v svojem govoru, da je c. k. finančna direkcija terjala ekvivalentno davščino od prihranjenega družbenega denarja, čeravno ta zalog nima nikakoršnega dobičkarskega namena, ampak samo ta namen, da zgubo izposojenega denarja ž njim poravnava in pa milodare vdovam in sirotam bivših udov deli. Društvo mislé, da bode saj c. k. finančno ministerstvo milostneje, se je obrnilo do njega s prošnjo, naj se mu odpusti ta davščina; al žalibog! ni bilo uslišano. Pa tudi še druga težava žuga društvu, namreč ta, da vložne bukvice in druge pisarniške bukvice bi morale štempeljane biti. Ako se tudi še to zgodi, zadene novo breme zalo društvo, ktero bi morala visoka vlada na vso moč podpirati, ne pa težiti; saj društvo dela le na to, da se manj premožni obrtniki in rokodelci obdržijo pri moči, da morejo tudi davke odrajtovati. Obrtnijstvu in kmetijstvu se godi dandanes strašno hudo; ako bode vlada gledala bolj na to, da ljudje zadnji vinar v davkarijo nesó, kakor na to, da se kmetijstvo in obrtnijstvo pogina reši, slaba bo nazadnje za kmetijstvo in obrtnijstvo, pa tudi za državo! — Iz sporočila, ki ga je društvo kakor vsako leto tako tudi letos natisniti dalo, se vidi, kako skrbno in vestno gospodari predstojnik z odborom vred z društvenim premoženjem, in da po takem res zasluži zaupanje in zahvalo, ki se mu tako obilo skazuje.

— V saboto 6. dne t. m., bode sokolski shod. Nadjati se je, da bo toliko zanimiviši, ker ga bodo počastili poslanci s svojo nazočnostjo. Uljudno vabi k temu shodu vse Sokole odbor.

— V nedeljo 7. dne t. m. bode v čitalnici „beseda.“ Program je sledeči: 1. Govor. 2. Srbske narodne pesmi. 3. Igra na goslih. 4. Samospev iz opere „Faust“ za sopran. 5. Husitska — zbor. 6. „Ultra“ — šaloigra v 1 djanji. K tej besedi vabi uljudno vse čitalničine ude odbor.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Končan je volilni boj na Českem, Moravskem in Kranjskem, in razpuščeni zbori snidejo se zopet 6. dne t. m., žalibog! da v drugej obliki nego so bili prejšnji. Kako so izpadle volitve na Kranjskem, nanznale se že zadnje „Novice“ in govorijo na drugem mestu tudi današnje. Vkljub vsemu nasprotstvu ostal je deželni zbor kranjski v svoji večini naroden, akoravno mu je odkrhala huda nasprotna agitacija nekoliko izvrstnih mož, ktere težko pogrešamo v njem. Tudi kmetiške občine na Českem in Moravskem so volile skozi in skozi svoje stare poslance; ravno tako mesta in trgi, samo da je nasprotna agitacija v tej kurii odkrhala na Českem tri, in na Moravskem pet glasov. V teh dveh vrstah, ktere prav za prav zaznamujete narod, ostalo je tedaj na Českem in Moravskem skoraj vse pri starem in so bili voljeni zopet poslanci razpuščenega zbora. Žalibog pa se je obrnilo drugače v velikem posestvu, ktero v obeh teh dveh deželah odloči, kakošna je večina deželnega zbora. Hud je bil boj in vsaka stranka imela je izključno nastavljene le kandidate svojega preverjenja. Neizmerna agitacija vlade dosegla je tukaj zmago „ustavoljubnih februarcev“ proti narodno-federalistični stranki in odločena je tedaj osoda deželnih zborov v Pragi in v Brnu. Narodno-federalistična stranka je po tej z nezaslišano agitacijo doseženi zmagi v obeh zborih v manjšini ostala, in oba zbora imata protinaravno nemško-februaristično večino. Zmagala je ta pot vlada Beustova, — al kako dolgo se bode veselila te zmage, — tega ne vemo. To vidimo že zdaj, da zmagalci sami niso veseli te zmage, kajti dobro vedó, kako so jo dosegli! Le 30 glasov na Českem in 29 na Moravskem je podrlo narodno-federalistično stran. Ako pogledamo na spise nemških dualističnih in centralničnih listov, vidimo, da se skoraj bojé te zmage. Česki in moravski listi pa niso nikakor obupali; ta zmaga nasprotnikov v velikem posestvu ni nikakor potrla českega naroda, ki je v mestih in po kmetih jasno odgovoril baronu Beustu. Najslavnejša imena českega plemstva, kakor so knezi Schwarzenbergi, grofje Nostici, grofi Thuni, grof Clam-Martinic in drugi prvaki českega historičnega plemstva ne bodo sedeli v deželnem zboru českem! To je prikazen, kakoršne česka zgodovina še ni doživela, in ki jo je prvič dosegla vlada Beustova. Skoraj da se sramujejo zmagalci svoje zmage, kajti vzeli so fideikomisarnemu velikemu posestvu osem najslavnejših rodov v svojo kandidatno listo in res tudi volili osem narodnih plemenitažev — al ti so se odrekli poslanstvu, tako, da so „ustavoljubci“ v velikej zadregi zarad novih kandidatov. Da taki nenaravni čas ne more trajati dolgo, to vidi vsak, kdor ni slep.

Kursi na Dunaji 2. aprila.

5% metaliki 58 fl. 70 kr.	Ažijo srebra 126 fl. 50 kr.
Narodno posojilo 69 fl. 70 kr.	Cekini 6 fl. 8 kr.